

Advokat Brynjar Mørkved

Språkrådet

- Sendes vedlagt e-post

Oslo, den 27.10.2023

Deres ref:

Vår ref:
240290.05

Høring – stedsnamn – utfyllende regler

Uttalelse sendes på vegne av Norsk namnevern, Aksjonsgruppa for korrekt bruk av stedsnamn i Overhalla og undertegnede. Meldingen herfra er rettidig, jf frist 1.11.d.å.

E-posten lyder:

*Språkrådet sender med dette ut på høyring **to sett med utfyllende regler for skrivemåten av stadnamn**. Det eine inneheld framlegg til endringar i dei utfyllande reglane for skrivemåten av **norske** stadnamn. Det andre er utfyllande regler for skrivemåten av **kvenske** stadnamn. Reglane for begge språka er utarbeidde av Språkrådet. Reglane for kvenske stadnamn er nye, og desse blir nærmare omtala i høyringsnotatet. Høyringsnotatet om dei norske reglane skildrar framlegg til endringar etter nyleg vedtekne endringar i lov om stadnamn og forskrift om stadnamn.*

*Dei utfyllande reglane for skrivemåten av kvenske stadnamn og framlegga til endringar i reglane for skrivemåten av norske stadnamn blir sende ut på høyring slik at dei instansane reglane gjeld for, får høve til å uttale seg om dei. Språkrådet inviterer dykk til å kome med fråsegn til dei konkrete framlegga som er omtala i notata. Fråsegnene er offentlege etter offentleglova og blir publiserte på nettsidene til Språkrådet. Frist for å sende høyringsfråsegn er **1. november** 2023. Bruk e-postadressa post@sprakradet.no. (uthevet her).*

Grunnloven fastslår at lover vedtas av Stortinget og forvaltningsloven § 2 - <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1967-02-10> - bestemmer at

§ 2.(definisjoner).

I denne lov menes med:

- vedtak, en avgjørelse som treffes under utøving av offentlig myndighet og som generelt eller konkret er bestemmende for rettigheter eller plikter til private personer (enkeltpersoner eller andre private rettssubjekter);
- enkeltvedtak, et vedtak som gjelder rettigheter eller plikter til en eller flere bestemte personer;
- forskrift**, et vedtak som gjelder rettigheter eller plikter til et ubestemt antall eller en ubestemt krets av personer; osv. (u.h.)

Av dette følger at generelle regler som gjelder *rettigheter eller plikter*, skal vedtas som forskrift. Spørsmål reises derfor ved om noen av de reglene som er inntatt i de to utkastene, gjelder *rettigheter eller plikter*. I så fall skal de reglene fastsettes i forskrifts form.

Hjemmel for fastsettelse av forskrift er stadnamnlova § 15 som bestemmer at

§ 15. Forskrift og unntak

Departementet kan gi forskrift til utfylling og gjennomføring av lova.

Når særlige grunner talar for det, kan departementet i enkelttilfelle gjøre unntak fra reglene i lova og forskrifta.

Det er fastsatt slik forskrift av 23.5.2017 nr 638 om stadnamn - <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-05-23-638>. Forskriften § 15 lyder:

§ 15. Utfyllande reglar

Språkrådet kan fastsetje **utfyllande språkreglar** om korleis norske og kvenske stadnamn skal skrivast. Språkreglane skal godkjennast av Kulturdepartementet. Sametinget kan fastsetje utfyllande språkreglar om skrivemåten av samiske stadnamn. (u.h.)

Hvis utkastene til de to settene med utfyllende regler (norsk og kvensk) inneholder rettslig bindende bestemmelser dvs *rettigheter eller plikter*, så skal de reglene fastsettes som forskrift og benevnes som det, i samsvar med forvaltningslovens § 2 bokstav c, sjå foran. Det samme bør skje for de deler hvor det er uklart om teksten er ment å være bindende.

Viss det derimot ikkje finnes noen bindende regler, så er det bestemmelse som krever at nye sett regler må vedtas i forskrifts form. Regelsettene kan da gis som råd/anbefaling/veiledning. Og det er nettopp det som da bør skje, fordi det er viktig å skille klart mellom rettslig bindende regler og faglige råd. Det vises her til forslag fra det regjeringsoppnevnte Lovstrukturutvalget NOU 1992: 32 *Betre struktur i lovverket*.

Jeg er fullt innforstått med at det kan være vanskelig å slå fast hvorvidt reglene er rettslig bindende eller ikke. En test kan være å vurdere om noen av reglene kan få avgjørende betydning for tolkning av noen av lov- eller forskriftsbestemmelsene. Viss ja, så trekker det i retning av forskrift.

Forutsatt at regelsettene vedtas som forskrift, så skal de underlegges bestemmelsene i kapittel VII i forvaltningsloven om forskrifter, jf §§ 37 flg.

Det er ikke noe til hinder for å gjøre det sjøl om det ikke er noen bindende regler, men da kan en med fordel velge å kalle teksten for råd, veileder eller lignende.

Lovstrukturutvalget advarte mot bruk av uklare mellomformer slik som *retningslinjer* og lignende. *Utfyllende regler* tilhører denne gruppen.

Den 1.9.d.å. mottok jeg følgende svar på spørsmål herfra fra direktør Odd Storm-Paulsen i Lovdata:

Vår Lovtidendredaktør skriver følgende:

«De utfyllende språkreglene kan kunngjøres i Lovtidend dersom «det finnes hensiktsmessig»; jf. Lovtidend-loven § 1 annet ledd, så det er vel ikke avgjørende om reglene er benevnt forskrift eller ikke.

All den tid det kun er snakk om ett sett med utfyllende språkregler, så vil ikke ev. kunngjøring påvirke oss i særlig grad. Vi kunngjør det vi mottar ... «

Jeg har satt redaktøren i kopi på denne eposten.

Redaktør for Norsk Lovtidend er Dag T. Hoelseth.

Jeg ser det slik at det uansett rettslig status, vil være en fordel å få regelsettene lagt inn på Lovdata. Det tilsier at de også bør benevnes for forskrift.

Det bør vurderes å innarbeide disse regelsettene inn i gjeldende forskrift i tråd med mandat m.v. for Lovstrukturutvalget. Jeg sikter her til at foreliggende forslag dvs høringsutkastene kan synes å være utformet i tråd med tradisjonen fra før forvaltningsloven fra 1967 ble vedtatt og lenge før tilrådingene fra Lovstrukturutvalget i 1992. En vanlig innvending mot slik sammenslåing er at det enkelte regelsettet blir for omfattende. En glemmer da at en felles forskrift vil gi lettere tilgang til det samlede regelverket. Viser også her til NOU 1992: 32.

I den sammenheng kan det også reises spørsmål om noen av gjeldende forskriftsbestemmelser bør løftes opp på lovnivå. Jeg er innforstått med at det ikke er tema her.

Jeg vil også tilrå at dere kontakter Lovdata og ev. også redaksjonen for Norsk Lovtidend.

Utforming av lover og forskrifter er omhandlet i *Veiledning i lovteknikk* fra Justisdepartementet ved Lovavdelingen. Foreliggende utkast synes ikke å samsvare med rådene derfra og bør derfor endres og tilpasses veiledningen.

Vi har ingen merknader til forslagene ellers.

Med vennlig hilsen

Brynjar Mørkved
Advokat

Kopi er sendt:

- Kulturdepartementet
- Justisdepartementet
- Statens kartverk
- Lovdata og Norsk Lovtidend
- Norsk namnelag og Nytt om namn
- Norsk namnevern og Aksjonsgruppa for korrekt bruk av stedsnamn i Overhalla